

Agajyň başyndaky dünýä

Category: Degişmeler, Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Agajyň başyndaky dünýä AGAJYŇ BAŞYNDAKY DÜNYÄ

Agajyň başında galmak mümkün däl, aşak düşmegem gorkuly.

Illýustrasiýa: Alberto Miranda / The Atlantic

Ikinji jahan urşunyň soñlanan 1945-nji ýylyndan bări dünýäniň üçünji jahan ursuna alkymlap gelendigi aýdylýar.

Soñabaka onda-munda girilen gönüden-göni ýa-da wekilçilik uruşlar bilen «uly partlama» sözünüň ýerini tutaýjak formula tapyldy we muňa «Sowuk uruş» diýildi.

«Sowuk uruş» Koreý ýarymadasyndan Hindistana, Ýewropadaky Balkan ýurtlaryndan Wýetnama we Afrika ýurtlarynyň barsyna, Suweýş ursundan Ýaponiýa çenli jahan urşy diýip atlandyrylmasa-da, kontinentara çaknyşyklar we uruşlar bolup geçdi.

Sowet Soýuzynyň dargamagy we kommunizm bilen Günbataryň arasyndaky ideologik çaknyşygyň soñlanmagy bilen birlikde täze rubrikanyň astynda ýene global möçberli başga uruş başlady: Günbatar we Yslam.

Bu çaknyşyk Yrakda, Owganystanda, başga-da birnäçe strategiki taýdan gyzgyn nokatlarda ot alyp tutasdy. Emma uly partlamanyň

ýa-da üçünji jahan urşunyň derejesine çykmady. Bütin bu çaknyşyklarda ynam beriji faktor Russiýa Federasiýasynyň taryhy basdaşy bilen, ýagny umuman alanda Günbatar bilen gönüden-göni çaknyşykdan çetde galmagydy. Soňra garaşylmadyk bir zat bolup geçdi: Russiýa Ukraina garşıyá yaraga ýapyşdy. Nu ýerde çaknyşyk gönüden-göni we wekilçilikli strategiki harby çaknyşygy öwrülenem bolsa, hemmeler üçünji jahan urşunyň haçan turjagynyň gürrüñini edýär. Hamana Ukrainada, Krymda amerikan we nemes tanklarynyň, «Phantom 16» uçarlarynyň söweşe girmegi ýa-da Daglyk Garabagda çaknyşyklaryň ýuze çykmagy, kartalaryň üýtgemegi, ruslaryň özleri üçin möhüm orny bolan ýerlerde aracylyk etmekden çekilmegi global uruş däl ýaly...

Bütin bu zatlaryň barsy öňünden taýynlyk bolmazdan bizi her gün başga bir ýerde geň galdyryan global uruşyň bir parçasы dälmi näme?

Bu ganly, weýran edijilikli kartina jahan urşuna yşarat etmeýän bolsa, nämäniň alamaty bolup biler?!

Kim Çen Yn uzyn otlusy bilen Moskwadan gaýdyp gelen badyna ýadro ýaragyny ulanjakdygyny aýdyp haýbat atmaga başlady. Bu gezek onuň aýdanlary degişme hasabyna alynmadı, çünkü bu sözler gözbaşyny özünü hiç kimsäniň soňuny görüp bilmeýän harby çaknyşygynyň içine sokan Wladimir Putinden alýardı.

Ine, biziň hakyky ýagdaýymyz-a şeýleräk. «Sowuk uruşdan» soň üçünji jahan urşunyň öňüsrysynda durus we ýeke-täk umydymyz şu durşumyza galmak.

Ýagny, Kim Çen Ynyň ýadro urşy hakdaky sözleriniň onuň gülkünç degişmeleriniň biri bolup galmagy...

Bolup geçýän zatlar ýa-da Putiniň öñki Soýuzyň howlusynda amala aşyran ähli partlamalary göýä «Sowuk uruş» ýalydy.

Putin haýatyň üstünden ätläp, Ukraina tarap süýşmäge başlanda, bütün dünýäniň agajyň başyna çykaran ýaly etdi.

Agajyň başynda galmak mümkün däl, aşak düşmegem gorkuly.

Semir ATAULLAH,

Liwanly žurnalist.

Şenbe, 30.09.2023 ý. Publisistika